

Dok. 024

FYLKESMANNEN I VEST-AGDER

POSTADR.: TINGHuset . 4605 KRISTIANSAND.

SENTRALBORD 38 07 60 00

TELEFAXNR. 38 07 60 01

Mandal kommune
Ordføreren

4500 Mandal.

DERES REF.

VÅR REF.(BES OPPGITT VED SVAR)
91/1174/jv/432.124.Ma.

DATO
20.09.96

MANDAL KOMMUNE - TILLATELSE TIL UTSLIPP AV AVLØPSVANN FRA MANDAL BYOMRÅDE. ENDRING AV VILKÅR.

Midlertidig utslippstillatelse for avløpsvann fra Mandal byområde har utløpt, og Fylkesmannen har derfor foretatt endringer i denne. Det er fastsatt nye vilkår for de fleste deler av avløpssystemet, og fastsatt frist for utslippsbegrensninger til 1.7.1999. Etter ønske fra kommunen er endelige vilkår m.h.t. hvilke utslippsbegrensninger som skal gjennomføres utsatt til juni 1997.

Det er fastsatt vilkår for drift og overvåking av det kommunale avløpssystemet som gir bedre sikkerhet mot lokale utslipp og forurensninger, og som gir bedre oversikt over forurensningstilførsler og forurensningseffekter.

Det vises til utslippstillatelse for avløpsvann fra Mandal sentrum, gitt av Fylkesmannen 29. juli 1977. Videre vises det til endring av tillatelsen fastsatt av Fylkesmannen 2. juli 1990, samt til Miljøverndepartementets klageavgjørelse datert 23. juli 1991. Utslippstillatelse for Mandal sentrum er gjennom ovennevnte utvidet til også å omfatte utslipp fra områdene Skinsnes/Ime, Gismerøya, Sånum og Kleveåsen. Frist for å etablere ytterligere rensetiltak/utslippsreduksjoner ved hovedutslipp ble fastsatt til 1.1.1995. Etter søknad fra kommunen er denne senere utsatt til 1.1.1997.

Det vises for øvrig til annen korrespondanse i saken, herunder Fylkesmannens brev datert 3. mai 1993. Det ble her blant annet satt frist for å fremlegge ny søknad om utslippstillatelse til 1.1.1994.

Forprosjekt for nytt renseanlegg er oversendt miljøvern avdelingen i ekspedisjon datert 25.5.1994. Det foreligger også alternativt forprosjekt fremlagt i oktober 1994. Det er imidlertid ikke fremlagt ny søknad om utslippstillatelse.

På bakgrunn av ovennevnte varslet Fylkesmannen i brev av 31.1.1995 om at endelig tillatelse med vilkår ville bli fastsatt medio mars 1995. Mandal kommune har på denne bakgrunn bedt om at fastsettelse av nye vilkår utsettes til 1.7.1995, hvilket er akseptert av Fylkesmannen i brev av 8. mars 1995. Fastsettelse av nye vilkår er imidlertid ytterligere utsatt, og utkast til nye vilkår datert 11.10.1995 er ikke sendt ut.

1. Endring i utslippstillatelse med vilkår.

Utslippstillatelse for området er gitt av fylkesmannen 29. juli 1977, og endret 2. juli 1990.

I medhold av Lov om vern mot forurensninger og om avfall, § 18, 1.ledd endres vilkår for tillatelsen. Nye vilkår er fastsatt i vedlagte hefte "Kloakkutslipp fra Mandal byområde. Vilkår for utslipp i endret tillatelse. Vedlegg til brev datert 18. september 1996.»

2. Sammendrag av nye vilkår.

* Fylkesmannen har utsatt fastsettelse av vilkår vedrørende utslippsbegrensninger til juni 1997. Eventuelle tilleggsopplysninger eller søknad om endrede løsninger må være Fylkesmannen i hende innen 1.6.1997.

* Fylkesmannen setter samtidig krav om at utslipp fra Skinsnes/Ime til Strømsvika opphører innen 31.12.1999.

* Kommunen skal ha samlet oversikt over alle kommunale utslipp til berørte resipienter, herunder utslipp fra renseanlegg, overløp, nødoverløp, lekkasjer, overvannsutslipp og andre direkteutslipp.

* Det skal etableres overvåkingsordninger for regnvannsoverløp og nødoverløp fra pumpestasjoner, som gir bedre oversikt over og kontroll med lokale utslipp.

* Kommunen skal utarbeide programforslag for overvåking av vannkvalitet i berørte vassdrag og fjordområder. Arbeidet bør kobles til Hovedplan avløp.

* Det skal foretas registrering og kontroll av samtlige bedrifter tilknyttet det kommunale avløpsnett. Arbeidet bør kobles til Hovedplan avløp.

* Kommunen skal etablere et kvalitetssikringssystem for alle data som rapporteres til fylkesmannen.

* For alle vilkår der det ikke er fastsatt konkrete frister, skal disse være oppfylt snarest, og senest innen 31.12.1997.

* For øvrige vilkår gjelder følgende frister:

Frist	Tiltak	Henv.pkt.
1.6.1997	* Opplysninger om behandlingsanlegg	2.1.c
31.12.1997	* Kontroll av tilknyttet industri * Programforslag resipientovervåking * Overvåkingsordning overløp * Kvalitetssikring data	3.b 6.h 2.2.b 9.a
1.7.1999	* Utslippsreduksjoner	1.3 og 2.1.
31.12.2000	* Opphør utslipp Strømsvika (Skinsnes/Ime)	1.3.
31.12.2002	* Prioriterte tiltak i handlingsprogram gjennomført.	2.2.
1.3. årlig	* Årsrapport	8.a.

3. Ansvarsforhold/Forurensningsgebyr.

Overtredelse av vilkårene i tillatelsen er straffbart i henhold til forurensningslovens kap. 10.

Vedrørende erstatningsregler for forurensningsskade vises til forurensningslovens kap. 8. Tillatelse til utslipp fritar ikke for erstatningsansvar i henhold til alminnelige erstatningsregler, jfr. forurensningslovens § 10, 2. ledd og § 56.

Ved overskridelse av fastsatte frister varsles om at det kan bli fastsatt forurensningsgebyr. Eventuelt gebyr kan fastsettes både som dagsgebyr og som engangsgebyr. Dersom gebyr fastsettes vil det bli fastsatt en ny, kort frist for gjennomføring av tiltaket, og gebyr knyttes til denne nye fristen.

4. Begrunnelse for endring av vilkår.

Gjeldende tillatelser har innebygd forutsetninger som medfører at disse ikke lenger er gyldige. Fylkesmannen finner det derfor nødvendig å foreta endringer, som gir kommunen en gyldig tillatelse etter Forurensningsloven. Etter ønske fra kommunen fastsettes det foreløpig ikke endelige vilkår m.h.t. hvilke utslippsbegrensninger som skal gjennomføres. Slike vilkår vil bli fastsatt i juni 1997.

Tidligere undersøkelser har påvist at utslippet fra Grønvika medfører en viss belastning av bløtbunnsområdene i resipienten,- og det er påpekt at resipienten vil kunne overbelastes dersom tilførslene økes utover dagens nivå. Gjennomførte og planlagte tiltak på ledningsnettet medfører at utslipp fra Grønvika silanlegg blir vesentlig økt i perioden 1991-2000.

En nasjonalt nedsatt «ekspertgruppe» gjennomfører for tiden en vurdering av forurensningstilstand og utvikling langs Skagerrak- og Nordsjøkysten. Kommunen ønsker ikke å ta endelig stilling til valg av behandlingsmetode før rapporten fra dette arbeidet foreligger, og er vurdert. Fylkesmannen har derfor utsatt å fastsette nye utslippsbegrensninger.

De fastsatte vilkår for transportsystemet vil, sammen med de tiltak kommunen har vedtatt i saneringsplan, medføre at lokale utslipp og lekkasjer fra ledningsnettet blir

minimalisert. Dette fører igjen til at det kan påregnes en klar forbedring av vannkvaliteten i de deler av resipientene hvor overløp og lekkasjer i dag kan skape problemer.

5. Generelle vilkår.

Den som har fått utslippstillatelse er ansvarlig for at virksomheten/anlegget vedlikeholdes og drives slik at utslippet til enhver tid er i samsvar med kravene i utslippstillatelsen.

Den som har fått utslippstillatelse plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene, eller de etater og institusjoner forurensningsmyndighetene bemyndiger, inspisere anlegget til enhver tid, jfr. forurensningslovens § 50.

6. Forhåndskunngjøring av vedtak.

I henhold til § 3, jfr. §§ 4, 5 og 6 i "Forskrifter om saksbehandling etter forurensningsloven" skal vedtak normalt forhåndsvarsles. I henhold til samme forskrift § 7 kan forhåndsvarsling unnlates bl.a. dersom:

- de saken gjelder kjenner til saken fra før, og har hatt anledning til å uttale seg
- varsel av andre grunner må anses åpenbart unødvendig.

Vedtaket i denne sak gjelder endring av vilkår i tillatelse, hvor utslippssøknad tidligere har vært kunngjort på vanlig måte. Alle berørte parter har derfor tidligere fått anledning til å uttale seg.

Endringene av vilkårene medfører ikke etablering av nye utslipp, og det vil i løpet av kort tid også bli fastsatt nye vilkår vedrørende utslippsreduksjoner.

Fylkesmannen finner på denne bakgrunn ikke behov for forhåndskunngjøring av søknad. Det kan imidlertid ikke lempes på vilkår om klageadgang.

7. Klageadgang.

Dette vedtaket kan i henhold til § 11 i "Forskrifter om saksbehandling etter forurensningsloven", påklages til Statens forurensningstilsyn. Av hensyn til eventuell politisk behandling i kommunen, fastsettes klagefristen til 6 uker etter at avgjørelsen er mottatt. Eventuell klage bør være begrunnet, og skal sendes fylkesmannen.

Kommunen forutsettes umiddelbart å orientere evt. berørte parter som ikke blir tilskrevet gjennom kopi av dette brev.

Oluf Skarpnes

Erling Vindenæs
fylkesmiljøvernssjef.

Saksbehandler:
Seksjonsleder Jon Egil Vinje, miljøvernadv., tlf. 38 07 65 21.

5. 25.9.96
130

Kloakkutslipp fra Mandal byområde.

Vilkår for utslipp i endret utslippstillatelse.

1. Resipientmål og forurensningsbegrensninger.

1.1. Forurensningsmengder.

Det foreligger ikke komplett/opdatert informasjon om utslippsmengder fra avløpssystemet fordelt på de berørte resipienter innen rensedistriktet. Med bakgrunn i kommunens saneringsplan (1992), og de kommunale årsrapportene for årene 1992-94, kan det ved beregning av utslipp imidlertid tas utgangspunkt i flg. data:

Parameter	Tilknyttet komm. nett.	Tilført Grønvika RA.		
		1991	1994	2000
KOF, tonn/år**	368			
Tot P, tonn/år *	6,1	2,5	3,5	5,2

* Av de 6,1 tonn Tot P tilknyttet, er ca. 0,9 tonn fra Skinsnes/Ime foreløpig ikke tilknyttet hovedanlegg.

* Tilført mengde Grønvika RA er for årene 1991 og 94 basert på målinger. Ved beregning av tilført mengde i år 2000 er det lagt til grunn at de gjennomførte tiltak har medført en virkningsgrad på 85 %.

** Parameteren KOF er lite egnet for beregning av virkningsgrad, og derfor ikke benyttet ved tilføring til RA. Ved sjøvannspåvirkning kan NS for analyse ikke benyttes.

På grunn av et begrenset antall analyser ved innløp Grønvika (12D/år) må det presiseres at tallene er noe usikre.

Det faktiske utslippet ved Grønvika, etter rensing i eksisterende silanlegg, er beregnet slik:

Parameter	Tilført Grønvika RA			Beregnet utslipp med dagens tiltak		
	1991	1994	2000	1991	1994	2000
Tot P, t/år*	2,5	3,5	5,2	2,0	2,8	4,2

* Det er lagt til grunn en renseseffekt i eksisterende silanlegg på 20 %, i samsvar med kommunens målinger. Faglitteratur angir normal renseseffekt på 5-10 %.

1.2. Resipientmål:

Mål for berørte resipienter tas opp etter at kommunen har avsluttet arbeidet med ny «Hovedplan avløp». Det forutsettes at kommunen arbeider med resipientmål i hovedplanen.

1.3. Utslippsbegrensninger:

Hovedutslipp Grønvika:

Det fastsettes foreløpig ikke nye vilkår vedrørende utslippsbegrensninger for dette, jfr. pkt. 2.1. Endelige vilkår vil bli fastsatt i juni 1997. Inntil videre kan det tilknyttes maksimalt 10.000 p.e. (personekvivalenter) til anlegget.

Spesielle vilkår:

Det settes vilkår om opphør av utslipp fra Skinsnes/Ime til Strømsvika innen 31.12.1999.

Ekstraordinære utslipp:

Uten særskilt godkjenning fra Fylkesmannen tillates ekstraordinære utslipp som har sammenheng med reparasjoner og utbedringer av avløpsanleggene. Forutsetningen er at den totale utslippsramme overholdes, at Fylkesmannen varsles i samsvar med vilkårenes pkt. 7 og 8, og at kommunale helse- og friluftmyndigheter ikke har innvendinger til utslippet.

2. Funksjonskrav, behandlingsanlegg og transportsystem

2.1. Behandlingsanlegg for avløpsvann og slam.

Kommunen har i 1970-årene etablert et midlertidig behandlingsanlegg basert på siling av avløpsvannet. Det tas ut svært begrensede mengder silgods ved anlegget. Det er de senere årene vurdert ulike metoder for oppgradering av anlegget til høygradig rensing, uten at det er tatt endelig beslutning om valg av behandlingsmetode. Kommunen ønsker å utsette valg av behandlingsmetode ytterligere, inntil det er avklart om konklusjonene fra pågående arbeid om forurensningsutvikling i ytre kystområder langs Skagerak- og Nordsjøkysten vil påvirke valg av behandlingsmetode.

Pr. dato er fastsatt vilkår om kjemisk rensing ved hovedutslippet innen 1.1.1997, jfr. Fylkesmannens vedtak 2.7.90 og 3.5.93, samt Miljøverndepartementets vedtak 23.7.1991. Fylkesmannen har tidligere gjort oppmerksom på at dette vilkåret vil bli endret til et vilkår direkte knyttet mot utslippets størrelse. Kommunen står da vesentlig friere i valg av behandlingsmetode.

På bakgrunn av ovennevnte finner Fylkesmannen foreløpig å ville utsette endelige vilkår vedrørende behandlingsanlegg for avløpsvann og slam. Slike vilkår vil bli fastsatt i juni 1997. Videre utsettes frist for gjennomføring av utslippsbegrensninger til 1.7.1999.

Midlertidig fastsettes følgende vilkår:

- a) Eksisterende silanlegg kan benyttes frem til 1.7.1999.
- b) Hovedutslipp og eventuelle nødoverløp/omløp fra renseanlegget skal ledes til resipient på en slik måte at en oppnår en god innlagring uten oppslag av avløpsvann til overflatelaget.
- c) Eventuell tilleggsinformasjon og/eller andre opplysninger fra kommunen knyttet til valg av behandlingsmetode/utslippsbegrensninger må legges frem for Fylkesmannen innen 1.6.1997.

2.2. Transportsystem for avløpsvann.

a) Transportsystemet skal utføres slik at transport av spill- og overvann kan skje på en hygienisk betryggende måte, og slik at kravene i utslippstillatelsen ikke overskrides. For å oppnå dette bør følgende punkt etterfølges:

* Pumpestasjoner dimensjoneres for maksimalt tilløp til stasjonene. Dette skal ikke settes lavere enn dimensjonerende vannføring for tilløpsledning(er). Nødoverløp skal ikke tre i funksjon ved dimensjonerende tilløp til pumpestasjoner og normale driftsforhold.

* Regnvannsoverløp skal være utformet slik at den hydrauliske kontroll med avlastet og videreført vannmengde er god, og slik at en samtidig oppnår best mulig partikkelseparasjon ved overløpet.

b) Det skal etableres overvåkningsordninger for regnvannsoverløp og nødoverløp fra pumpestasjoner, som gir kommunen grunnlag for raskt å registrere feil og mangler som må utbedres, samt holde oversikt over forurensningsstrømmer i avløpssystemet.

c) Etablering av nye overløp, eller endring av eksisterende, skal godkjennes av de lokale helsemyndigheter. Slike nødoverløp skal lokaliseres slik at ulemper ved eventuelle utslipp blir minst mulig.

d) Overløpsledninger fra pumpestasjoner og regnvannsoverløp skal munne ut i resipient på en slik måte at estetisk forurensning og konflikt med andre brukerinteresser minimaliseres.

e) Øvrige prioriterte tiltak i kommunens handlingsprogram for Grønvika rense-distrikt forutsettes avsluttet innen 31.12.2002.

3. Særlige tilknytninger til avløpssystemet.

Med særlige tilknytninger defineres olje- eller fettholdig avløpsvann, prosessavløp, eller annet periodisk eller permanent avløp som i vesentlig grad avviker fra sanitæravløpsvann fra boliger.

Prosessavløp fra industri er eksempel på et «særlig avløpsvann». Industriavløp som tilføres kommunalt transportsystem kan medføre problemer i form av overbelastning, utslipp via overløp, korrosjon, gassutvikling, lukt og tilstopping. Det kan også oppstå problemer med disponering av slam fra behandlingsanlegget.

Også avløpsvann fra septiktanker tilknyttet ledningsanlegget kan gi driftsproblemer på transportsystemet, selv om dette ikke kan defineres som et «særlig avløpsvann». Fylkesmannen anbefaler imidlertid at disse kortsluttes når renseanlegg settes i drift, dersom dette ikke fører til driftsproblemer på ledningsnett, eller økte forurensningsutslipp via overløp.

Følgende vilkår fastsettes:

a) Kommunen skal gjennom tilknytningsavtaler og kontroll sørge for at utslipp av «særlig avløpsvann» til avløpssystemet er lavest mulig. Fylkesmannen viser her bl.a. til:

- * SFT's publikasjon "Krav til transportsystemet for avløpsvann" som inneholder retningslinjer for dimensjonering og utforming av fettavskillere.
- * "Forskrifter om utslipp av oljeholdig avløpsvann og om bruk og merking av vaske- og avfettingsmidler" med tilhørende retningslinjer.

b) Det skal foretas registrering og kontroll av samtlige bedrifter tilknyttet det kommunale avløpsnettet. Ved registrering/kontroll skal mengde og sammensetning av avløpsvann fra bedriftene avklares. I denne forbindelse skal det også vurderes om det er behov for forbehandling og/eller endring av utslippsrutinene for å unngå problemer i kommunens transport- og behandlingsanlegg, egen konsesjonsbehandling fra forurensningsmyndighet, eller revisjon av tilknytningsavtale.

Kontroll/registrering av industritilknytning bør skje i henhold til SFT's publikasjon TA-679, "Tilførsel av industriavløp til kommunalt nett".

4. Særlige kvalifikasjonskrav.

a) Renseanleggets driftsoperatør(er) skal ha gjennomgått og bestått avsluttende prøve ved driftskurs godkjent av forurensningsmyndighetene for ovennevnte anleggstype. Jfr. "Forskrift om krav til faglige kvalifikasjoner for driftspersonell ved renseanlegg for avløpsvann", fastsatt av miljøverndepartementet 26. februar 1987.

b) Arbeidsledere som har det stedlige ansvar for utførelse av ledningsanlegg skal ha ADK1-sertifikat, jfr. "Forskrift om krav til faglige kvalifikasjoner for utførende personell av ledningsanlegg for avløpsvann". Ved tilknytninger av stikkledninger til hovedledningsnett, skal ansvarshavende minst ha S-ADK1-sertifikat.

5. Drift av behandlingsanlegg og transportsystem.

a) Behandlingsanlegg og transportsystem skal betraktes som en helhet, og drift og vedlikehold planlegges slik at utslippskrav overholdes, og det samlede utslipp blir minst mulig.

Også luktulemper defineres som utslipp. Det presiseres derfor at drift både av transportsystem og behandlingsanlegg skal være slik at luktulemper minimaliseres.

b) Avløpsmengder i transportsystem og behandlingsanlegg skal måles på en slik måte at kommunen kan utarbeide forurensingsregnskap, og dokumentere at utslippskrav overholdes.

c) Silanlegg i Grønvika skal, så lenge dette er i drift, drives slik at rensekrav fastsatt i brev av 11.12.1995 tilfredsstilles.

d) Silgoods tillates inntil videre deponert på avfalls plass godkjent for denne type avfall.

e) Egen- og driftskontroll ved behandlingsanlegg og transportsystem skal utføres i samsvar med gjeldende retningslinjer fra Statens forurensningstilsyn, eller andre skriftlige retningslinjer som gir tilsvarende sikkerhet for en jevn og stabil drift med minst mulig utslipp.

Dette innebærer at det skal utarbeides driftsinstrukser og driftsjournaler både for behandlingsanlegg og transportsystem, samt et egenkontrollprogram for analyser av avløpsvann.

6. Kontroll og overvåking.

Avløpssystemet omfattes av "Forskrift om internkontroll", fastsatt ved kgl. res. 22. mars 1991. Denne forutsetter en systematisk oppfølging og dokumentasjon av at kommunen oppfyller bestemmelsene i «Forurensningsloven», og forskrifter eller pålegg gitt i medhold av denne lov.

Flg. vilkår fastsettes:

Avløpssystem.

a) Det skal foretas nødvendig anleggskontroll for å sikre at de fastsatte funksjonskrav tilfredsstilles.

b) Kommunen skal ha samlet oversikt over alle kommunale utslipp til berørte resipienter, herunder utslipp fra renseanlegg, overløp, nødoverløp, lekkasjer, overvannutslipp og andre direkteutslipp.

Ajournført informasjon om forurensningsmessige forhold skal til enhver tid kunne forelegges forurensningsmyndighetene.

c) Renseanleggets eier skal bekoste og være ansvarlig for uttak av prøver for kontroll av driften ved anlegget, i samsvar med SFTs "veiledning for utslippskontroll ved kommunale renseanlegg", TA-950/1993.

d) Det skal i nødvendig grad tas kontrollanalyser av slam og silgods. For kontroll og behandling av slam vises til Forskrift om avløpsslam, fastsatt av Sosial- og helsedepartementet og Miljøverndepartementet 2.1.1995.

e) Overløp og overvannutslipp skal beregnes på grunnlag av kalibrerte simuleringsmodeller eller bedre metoder.

f) Utslipp fra nødoverløp skal beregnes på grunnlag av registrert driftsstans ved pumpestasjoner, renseanlegg o.l. eventuelt ved direkte målinger av vannmengder og konsentrasjoner.

g) Utslipp pga. lekkasjer, feilkoblinger ol. skal angis på grunnlag av beregnet virkningsgrad for transportsystemet, hvis ikke bedre metoder brukes.

Resipient.

Det er tidligere gjennomført undersøkelser av forurensningstilstanden i utslippsområdet, samt i nedre del av Mandalselva og i overflatelaget i området utenfor Sjøsand. Høsten 1995 er det også gjennomført undersøkelse av tilstand i Skogsfjordsystemet. De gjennomførte undersøkelsene gir et akseptabelt grunnlag for å overvåke utviklingen i de berørte resipienter.

h) Kommunen skal utarbeide programforslag for overvåking av vannkvalitet i berørte vassdrag og fjordområder. Programmet skal utarbeides av uavhengig firma med spesiell fagkompetanse på området, i samråd med teknisk etat og de lokale helse- og miljømyndigheter.

Programmet skal forelegges Fylkesmannen for godkjenning.

7. Beredskap.

a) Feil som medfører utslipp av råkloakk skal være rettet snarest mulig, og senest 24 timer etter at feilen ble oppdaget eller varslet, og man skal gjennom forebyggende tiltak søke å hindre at problemer oppstår. Ved varighet over 24 timer skal fylkesmannen varsles om feilen.

Dette medfører at renseanlegg og transportsystem må utstyres med varslingsutstyr slik at uregelmessigheter ved driften oppdages snarest mulig, og at det etableres vaktordninger for avløpssystemet som gir tilfredsstillende tilsyn av kvalifisert personell.

b) Planlagte reparasjoner og vedlikeholdsarbeid som forutsetter utslipp av urensset avløpsvann eller bruk av nødoverløp, skal skje i minst mulig grad, og fortrinnsvis unngås i perioden mai-september.

c) Fylkesmannen anbefaler at det utarbeides beredskapsplan for avløpssystemet, og viser her til SFT's veiledning 94:05, «Beredskapsplan for avløp».

8. Rapportering.

a) Det skal innen utgangen av februar måned legges fram årsrapport for drift av transportsystem og behandlingsanlegg foregående år. Årsrapporten skal utarbeides i samsvar med retningslinjer fra Fylkesmannen. Samtidig med årsrapport skal det legges frem statusrapport for overvåking.

b) Årsrapportering og varsling skal også skje til lokale helsemyndigheter.

c) Oppstår det feil eller unormale situasjoner på renseanlegg eller transportsystem, som fører til unormalt store utslipp, skal fylkesmannen varsles snarest mulig.

9. Kvalitetssikring av data.

a) Kommunen skal etablere et kvalitetssikringssystem for alle data som rapporteres til fylkesmannen. Etter at systemet er etablert, skal følgende kvalitetskrav gjelde for vannføringsmålinger, prøvetaking, analyser og utslippsmengder:

* Usikkerheten knyttet til enkeltprøvers representativitet skal ikke være over 25 % for P og N.

* Usikkerheten ved den enkelte vannføringsmåling skal ikke være over 15 %, jf. ISO 5168 "Beregning av usikkerhet ved måling av volumstrømmer i væsker". Det vises for øvrig til faglitteratur på området, bl.a. SINTEFs "Håndbok for vannføringsmålinger".

* Usikkerheten ved analyser av P og N skal ikke være over 15 %. Kommunen skal forsikre seg om at anvendte laboratorier er akkreditert for nevnte krav. Analysene skal følge norsk standard (NS) eller bedre metoder.

* Usikkerheten gjelder tilfeldige feil og innenfor en sannsynlighet på 95 %.

b) I perioden fram til kvalitetssikringssystem er innført skal kommunen angi hvilke usikkerhet den midlertidig opererer med for data som rapporteres til fylkesmannen.

10. Frister.

For alle vilkår der det ikke er fastsatt konkrete frister, skal disse være oppfylt snarest, og senest innen 31.12.1997.

For øvrige vilkår gjelder følgende frister:

Frist	Tiltak	Henv.pkt.
1.6.1997	* Opplysninger om behandlingsanlegg	2.1.c
31.12.1997	* Kontroll av tilknyttet industri	3.b
	* Programforslag resipientovervåking	6.h
	* Overvåkingsordning overløp	2.2.b
	* Kvalitetssikring data	9.a
1.7.1999	* Utslippsreduksjoner	1.3 og 2.1.
31.12.2000	* Opphør utslipp Strømsvika (Skinsnes/Ime)	1.3.
31.12.2002	* Prioriterte tiltak i handlingsprogram gjennomført.	2.2.
1.3. årlig	* Årsrapport	8.a.

Fristene for gjennomføring av tiltak er gjennomgående en del utsatt. Dette er delvis begrunnet i kommunens ønsker om en endret prioriteringsrekkefølge for tiltak, og delvis i endringene av ordningen for statlig delfinansiering av tiltak.

